

NAS SVAGDASNJI MATERINSKI JEZIK

marti, 26 aprilie 2022

Gledaju i na sadašnje stanje u našim mjestima, prema broju stanovnika, moglo bi se reći da je zabrinjavajuće. Sve manje ljudi u našim mjestima, sve manje mladih, što znači i sve manje onih koji govore našim materinskim jezikom. Da su okolnosti drugačije možda bismo rekli, pa dobro, dogaa se to i drugim manjinama, našta novo pod suncem. Pa ipak, zašto se to događa i nama?

Nije da se ne bi mogli pitati, pa kako to, nakon toliko stotina godina, kako to da sada, kada imamo sva moguća prava, izmeu ostalog i kolovanje na materinskom jezikom, naš stari jezik polako se gubi. Da, nažalost se gubi...

O važnosti materinskog jezika organizirano je važno zbivanje u sjedištu Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, u Karaevu, 17. ožujka. A upravo je 17. ožujka 1967 potpisana Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika. A istoga se datuma slavio u Karaevu i Dan materinskog jezika.

Prvo pitanje koje mi pada na pamet je: govorimo li mi još uvijek materinskim jezikom? A onda odmah i drugo potpitanje: A kako ga govorimo? Što je ostalo od onog divnog govora o kojemu je veliki filolog Emil Petrovici pisao davne 1935. godine u knjizi Graiul cara ovenilor?

Ovo je vrijeme nekako u znaku ekologije, a u tom kontekstu mi pada na pamet kako je naš pokojni zagrebački profesor i prijatelj naših mjesta, prof.dr. Marko Samardžija govorio o "ekologiji jezika". I to davno prije skoro 20. godina. Jer prof. Samardžija je smatrao da kao što trebamo uvesti istu vodu, tako je i s materinskim jezikom, jer ni bez njega ne možemo zdravo i normalno živjeti, kao ni bez hrane, vode ili, pak, slobode.

Svaki od nas uvijek ima svoj materinski jezik, egzistencijalni resurs za normalan, miran, pa i sretan život, vrsto uporište, bez obzira gdje trenutno živi i kojim jezikom službeno govori. Kako ga onda uvesti još uvijek izvornim, a onda u tom smislu i djelotvornim, ako taj jezik tu svoju izvornost polako pomalo gubi? Jer naš vlastiti materinski sve više i više puni se tuđim suvremenog svijeta.

U posljednje vrijeme mnogo je leksičkih promjena koje su se nam katkada događale jako brzo. Danas imamo čak i meugeneracijsko (ne)razumijevanje uzrokovano velikim brojem stranih riječi koje su uvele u naš jezik. Strane riječi i same po sebi nisu problem, uvijek ih je bilo, no problem je danas u njihovoj pretjeranoj količini i brzini ulaženja u naš materinski jezik.

Trebamo podsjetiti da naš materinski jezik, koji smo u prošlosti morali spašavati od nasilnog potiskivanja (ponekad su nam govorili u kolektivnom pod velikim odmorom govorimo ipak službenim jezikom) danas moramo braniti od ravnodušnosti. Odnosno od negovorenja! Nerijetko čujemo kod mlađe generacije da im je lakše govoriti rumunjskim jezikom. Normalno je da moramo znati rumunjski, što je bolje, ali ne bismo smjeli zanemariti naš materinski jezik.

Druga stvar, esto se pojavljuju greške u govoru tipa: Idem u Ri ici! To je progresno. Ispravno je: Idem u Ri icu! Naši roditelji, bake i djedovi nikada nisu imali problema s glagolima kretanja i padežima. Prirodno su znali ispravno govoriti. Ovom aspektu treba posvetiti više pozornosti jer ovakvih se grešaka esto uju. Osim toga, prevelik je broj tu ih rije i u običnim rečenicama u našem govoru. I tako polako naš govor gubi bitku s tu icama. Kako stati tome na kraj? Govorenjem, govorenjem, govorenjem! Govorenjem poštujemo svoj jezik i uvamo ga za buduće naraštaje. Jer naš je materinski veza, spona, most između generacija, onih prije nas i onih koji dolaze iza nas. Naši su ga govorili, uvali i prenijeli nama. Iako ni njima nije bilo lako, jer su u školi morali uiti ma arski i njema ki.

Na nama je da naš materinski jezik, ovaj most među generacijama, uvamo i gradimo dalje, da bi ga mogli prenijeti sljedećim generacijama.

Maria Lacchici